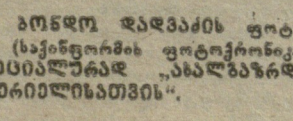
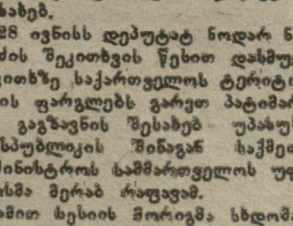
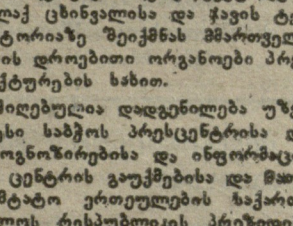
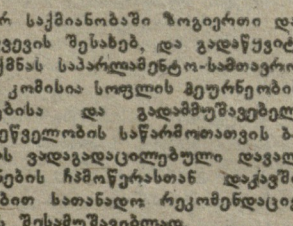
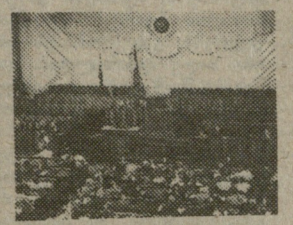

საქართველოს რესპუბლიკის შეენახვის საბჭოს სესია

25 ივლისს გაიმართა საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს პირველი სესიის მორიგი სხდომა. საკითხების განხილვის დაწყების წინ სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოების სახელით განცხადება გააკეთა მისმა თავმჯდომარემ, დეპუტატმა ვაჟა ადამიამ, რომელმაც უარყო 19 ივლისს გაზეთ „თავისუფალი საქართველოში“ გამოქვეყნებულ კორესპონდენციასი მარნეულის რაიონის პრეფექტის საქმეანობის გამო მოუვანილი ფაქტები და მოითხოვა შეიქმნას საპარლამენტო კომისია კერძო-ტექნიკური დასაბუთების.

დღის წესრიგის პირველ საკითხზე — საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის დაწესებული და წლის მეორე ნახევრის საგანგებო სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ — გამოვიდა მოთხოვნის თავმჯდომარის მოადგილემ, რესპუბლიკის ეკონომიკისა და ფინანსთა მინისტრი გურამ აბსანძე. დეპუტატებს შორის აზრთა განხილვაში მონაწილეობდა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდიაც, რომელმაც საფუძვლიანად გააანალიზა ეკონომიკაში შექმნილი მძიმე სიტუაციის მიზეზები და მოუწოდა მოთხოვნის განხილვისას გადამჭერული ღონისძიებანი მდგომარეობის სტაბილიზაციისათვის. უზენაესმა საბჭომ მოთხოვნის დადგენა უმოკლეს ვადაში წარმოადგინოს მოქმედების კონკრეტული პროგრამა.

სესიამ მიიღო კანონები სამეცნიერო საქმიანობის საფუძვლების დასაქმების; საგანგებო სახელმწიფო ბიუჯეტის წესები; საფუძვლების; საერთაშორისო ხელშეკრულებების დადების; რატიფიკაციის; შესრულების და დენონსაციის; ატომური იარაღის გაუქმების შესახებ 1988 წლის 1 ივლისის ხელშეკრულებასთან საქართველოს შეერთების; საქართველოსა და აზერბაიჯანს შორის მეგობრობისა და კეთილშინდობის ხელშეკრულების რატიფიკაციის შესახებ. იმ რესპუბლიკების უზენაესი საბჭოებისადმი სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს მიმართვის პასუხად, რომლებმაც უარი თქვეს ხელმოწერონ სამოქალაქო ხელშეკრულებას, საქართველოს პარლამენტარებმა მიიღეს წერილი მისი მისამართით, რომელშიც ხაზგასმულია რესპუბლიკის მისწრაფება, კავშირურობის დადგენა უარს საბჭოთა კავშირთან თვის სტრუქტურა და საზოგადოებრივი უფლებები, ურთიერთხელსაყრელ სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობაზე, და, ამის გათვალისწინებით კვლავ დადასტურდა მზადყოფნა, მიუხედავად სსრ კავშირთან მოლაპარაკების მაგიდას. უზენაესმა საბჭომ განიხილა საკითხი იმ განცხადებასთან დაკავშირებით, რომელიც წინა დეპუტატთა წაუკმა გააკეთა ფინანსურ

ქრონიკა, ინფორმაცია

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტმა საქართველოს რესპუბლიკის კულტურის მინისტრად დანიშნა **მამია ლაშარაძე**.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულებით ნოდარ აბიჭაძე და **მამია ლაშარაძე** დაინიშნა საქართველოს რესპუბლიკის კულტურის მინისტრის თანამდებობაზე.

სესიაზე დეპუტატებმა გულთბილი მადლობა გადაუხადეს ნოდარ აბიჭაძეს, რომელიც ამერიკიდან ეროვნული ბიბლიოთეკის ჩაუდგება სათავეში.

შედეგის დედაქალაქ სტრასბურგში ამ კონკრეტულ წინადადებას შედეგით-საქართველოს მეგობრობის საზოგადოება, რომელსაც სათავეში ჩაუდგა იქ მცხოვრები ჩვენი თანამემამულე შალვა თევზაძე, ორგანიზაციის დაარსებაში დიდი ღვაწლი მიუძღვის აგრეთვე შედეგით მცხოვრებ ქართველს, ცნობილ მოქალაქეს კოტე კიშიშაშვილს.

„დემოკრატია“ ეწოდება კოპი-რაციულ ფირმას, რომელიც მუშაობს შეუდგა თბილისში. ეს პირველი დამოუკიდებელი ორგანიზაციაა რესპუბლიკაში, რომელიც კერძო გამოძიებას ეწევა.

„დემოკრატია“ წესდებით, სამუშაოზე მიიღებიან ფიზიკურად კარგად მომზადებული პირები 20-დან 40 წლამდე ასაკისა, ეროვნების მიუხედავად. კოპირატორი ერთადერთ პირობას უყენებს თავის წევრს, იგი არ უნდა იყოს ნასამართლელი.

სადაც არის ნახევარი საუკუნე შეუსრულებდა საქართველოს განათლების დაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის სამინისტროსთან არსებულ გადაუღებელ საკონსულტაციო სამდივნო დახმარების რესპუბლიკურ სადავო „სანავისამსახურს“. პერიოდულად შევსდებიან მისულმა სასწრაფო-სამედიცინო დახმარებამ არა ერთი სიცოცხლე იხსნა საქართველოში უკანასკნელ ხანს მოძალადეული მიწისძვრებით დაზარალებულ რეგიონებში, ასობით ადამიანი ევაკუირებულ იქნა ახლომდებარე და ცენტრალურ რესპუბლიკურ საავადმყოფოებში.

რა უხარია გორბაჩოვს?

ახალი სცენარით წარმართული მოლაპარაკება

მაშ ასე, გაიმართა მოლაპარაკების კიდევ ერთი რაუნდი ნოვო-ოგარიოვოში, სადაც შეიკრიბნენ ცენტრისა და განხილვითი ფორმის მოსურნე რესპუბლიკათა ხელმძღვანელები. თუ სსრკ პრეზიდენტს, ბატონ გორბაჩოვს ვერაფერია, მან სრული თანხმობით ჩაიარა და დამთავრდა ცენტრის გამარჯვებით. რა საფუძველი აქვს მის ამ განცხადებას? საქმე იმაშია, რომ ცენტრმა გალმა შედეგების ხერხს მიმართა, როცა მოლაპარაკების მონაწილეებს სიურპრიზად, ნაცვლად აღრე, 17 ივლისს გარკვეულად აპრობირებული და ნაწილობრივ შეთანხმებული პროექტისა, დაახვედრა ორი ჯაბი, უფრო სწორად, ძველ პრინციპებზე აგებული პროექტები, რომლებიც აღადგენდა საწყის, მოლაპარაკებამდე არსებულ ვითარებას. სწორედ ამ სტატუს-კვოთი გამოწვეული შოკი იყო გორბაჩოვის მთავარი კოზირი, რამაც როგორც გორბაჩოვმა აღნიშნა პრესკონფერენციაზე, სასურველი შედეგი მოიტანა. როგორც ჩანს, ახალი ვარიანტებით შემოთავაზებულ რესპუბლიკებს, ახლა უკვე მომხიბვლელად კი მოეჩვენათ თავის დროზე მათ მიერვე გაკრიტიკებული 17 ივნისის პროექტი. ალბათ, არც თუ ხანგრძლივი ქმედების იქნება მიღებული ეფექტი, მაგრამ, მთავარია გორბაჩოვმა სკაპ ცუკს პლენუმის წინ კარგი ქულა მიიღო, რამაც მას სერიოზული უპირატესობა უნდა მისცეს ორთოდოქს პარტამანაგებთან. პერვი იფიქრებს, ჩვენი რას ვწუხვართ, რაც უნდათ ის უქნიათ, — უნდათ და შეარგოთ კავშირი. მაგრამ ჩვენი მეზობელი ქვეყნის, სომხეთის ლიდრის ლევონ ტერ-პეტროსიანის გამოჩენამ ნოვო-ოგარიოვოში არ შეიძლება არ შეგვაშფოთოს. თუ რამ აიძულა ის გადაეღდა ეს ნაბიჯი, ან კიდევ რას ნიშნავდა ის, რა მიზნებს ისახავდა დამოუკიდებლობისათვის მეზობელი ერის ლიდრის ჩასვლა სოციალისტური კავშირის მომხრეთა ფორუმზე, ეს სულ მალე გაირკვევა. ერთი კი ცხადია, ამან პრეზიდენტ გორბაჩოვის ოპტიმიზმი გამოიწვია.

ნოვო-ოგარიოვოს ბოლო რაუნდის რეზულტატი ჯერ კიდევ გასაანალიზებელია ადგილებზე, სადაც მცირედით მაინც ცენტრისგან განსხვავებული მიზნები და პრობლემები აქვთ. ეს უკვე ჩვენი ოპტიმიზმის საფუძველია.

მერაბ ლავრთიძე

ნოვო-ოგარიოვოდან დაბრუნების შედეგ

ერევანი. ნოვო-ოგარიოვოში გამართულ შეხვედრაზე ჩვენი ინიციატივით შეგხვდნენ ყარაბაღის საკითხსაც, თქვა 25 ივლისს სომხეთის პარლამენტის სესიაზე გამოსვლისას ლევონ ტერ-პეტროსიანმა. რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარემ დეპუტატებს აცნობა, რომ სსრ კავშირის პრეზიდენტს დადებითად მოეკიდა ყარაბაღის ავტონომიური ოლქის დელეგაციის წინადადებას კონსტრუქციულ საფუძველზე აზერბაიჯანის ხელმძღვანელობასთან მოლაპარაკების მოწყობის შესახებ, რომელსაც მხარს უჭერს სომხეთიც. მ. ს. გორბაჩოვმა ეს პროცესი დაუკავშირა ავტონომიურ ოლქში მმართველობის ორგანიზების აღდგენას. შემდეგ ლ. ტერ-პეტროსიანმა ხაზგასმით აღნიშნა ბ. ნ. ელცინის მკაფიო პოზიცია, რომელმაც პირდაპირ მოუწოდა სსრ კავშირის მეთაურს უშუალოდ თავისი პატრონაჟი გაუწიოს დაინტერესებული მხარეების მომავალ დიალოგს, რათა მიიყვანოს იგი დადებით დისკუსიულამდე.

ლევონ ტერ-პეტროსიანმა დამსწრეთ აცნობა აგრეთვე, რომ ტელეფონით ესაუბრა დ. იაზოვს, ვ. კრიუჩკოვს, გააცნო ა. მუთალიბოვის პოზიცია წარმოდგენილ ახალ დოკუმენტზე აზერბაიჯანის ყოფილ შაუმიანის რაიონში მდგომარეობის შესახებ. ა. მუთალიბოვი დაპირდა, რომ გაიყვანს იქიდან რესპუბლიკის განსაკუთრებული დანიშნულების მისიის რაზმებს, შეწყვეტს საპასპორტო რეჟიმის შემოწმებებს, რომელთა დროსაც უნებლად ირღვეოდა სომხები ეროვნების მოქალაქეთა უფლებანი.

საქინფორმ—არმენპრისი

პოლიტიკური მუხტი თუ

პოლიტიკური ნაღვი?

1991 წლის 3 ივლისის გაზეთ „ცხოვრებაში“ ბატონ ლადო ალფენიძის კომენტარ-ფილოსოფიური ინტერპრეტაციით (შესაფერისი სათაურით — „ინტერპრეტაციის ხელოვნება“) გამოქვეყნდა

(დასასრული მე-2 გვ.)

პოლიტიკური მუხტი თუ პოლიტიკური ნაღები?

(დასასრული)

ამავე ნომერში რუბრიკით „პოლიტიკური მუხტი“ დასტავებულია, აგრეთვე, ბატონო ელგუჯა ქვათაძის წერილი სათაურით „პარტია და მარცხი, იდეები?...“ ჩვენი აზრით, შინაარსსა და დანიშნულებას თუ გავითვალისწინებთ, რუბრიკის სათაურად უფრო „პოლიტიკური ნაღები“ მოუხდებოდა.

შეშფოთებით კითხულობ ამ მასალას და უნდა გვხვდებოდეს კითხვა — რა უნდათ ავტორებს? სამოქალაქო ომი საქართველოში? როგორც ჩანს, კომუნისტებმა რვა თვეც ვერ გაძლეს უხელისუფლოება და ახლა შეტევაზე გადაწყვიტეს. ემზადებიან. ყოველ შემთხვევაში, ასეთი შთაბეჭდილება დაგრჩება ზემოთ ნახსენებ პუბლიკაციების, განსაკუთრებით კი, ამ ციტატების წაითხვის შემდეგ:

„საქართველოს რესპუბლიკამ გენერალ კაპიტალიზმისაკენ აიღო“.

რა არის ამასი ცული? „ვატკლოთ ბებერ ისტორიას. დადგება ადამიანური ხანის სოციალიზმის „მეორედ მოსვლის“ დღეც და ეს ქრისტეს მეორედ მოსვლად მოხდება“.

აჰ, გასაგებია! იმიტომ არ აძლევთ ხელს კაპიტალიზმისაკენ სვლა, რომ უნდა „მეორედ მოვიდეს“ სოციალიზმი, თანაც უნდა მოვიდეს სასწრაფოდ, ქრისტეს მეორედ მოსვლამდე, ე. ი. უახლოეს ათწლეულში. რას მოუტანს სოციალიზმი „მეორედ მოსვლა“ ქართველ ხალხს, ალბათ, ყველას კარგად წარმოგვიდგენია.

„სამართლიანობა მართლაც აღინიშნა, რომ დღეს სოციალური თანასწორობის საკაცობრიო ღირებულება გამიჯნული არ არის მისი განხორციელების პრაქტიკისაგან“. ე. ი. როგორც ე. წ. „სოციალისტური რევოლუციის“ შემდეგ კომუნისტებმა ძალადობის გზით განახორციელეს ვითომ „სოციალური თანასწორობა“, რამაც მილიონობით ადამიანის ფიზიკური და მორალური განადგურება გამოიწვია, ახალმა მთავრობამაც (რადგან ფაქტობრივად მოხდა ახალი რევოლუცია და დღეს საქართველოში სოციალური უთანაბრობაა) უნდა განახორციელოს ეს ძალადური აქტი, ახალ მთავრობის უკუჩვენებზე, რომ ის ამას არ აკეთებს. კომუნისტები კი მმართველობაში მოსვლისთანავე ამას გააკეთებენ, რადგან სოციალური თანასწორობა „უკუდავი ფენოვნია“ და „საზოგადოება არასოდეს ამ იდეებზე ზედა არ აიღებს“.

როგორც იტყვიან კომენტარი ზედმეტია. შემდეგში მუქარა უფრო კონკრეტული ხდება — „ჩვენ ცალსახად უნდა განვახადოთ, რომ საქართველოს კომუნისტური პარტია ოპოზიციის დარჩენას არ აპირებს. ის მზად არის კვლავ იღიწოს ხელში ძალაუფლება, შექმნას მრავალპარტიული, კონსტიტუციური მთავრობა და წინ წარუდგეს ერს სრული ეროვნული სახელმწიფოებრიობის აღდგენისა და დამოუკიდებლობისათვის“ (ციტატა ბატონ ჭემალ მიქელაძის მოხსენებიდან).

„წარსულიდან ჩვენ მოგვაცხცეცხლი და არა ნაცარი. ის რაც იყო, მხოლოდ პრესტორიას, მარქსიზმის ნაშენი ისტორია წინ გველოდება“.

„დადგა მოქმედების დრო...“ და ბოლოს, ამ ვიდეოს ფინალი აშკარა მუქარით — „ის რაც გვიწევს, ვეღარ ვნახავთ, მაგრამ იმასთან, რასაც ვნახავთ, რაც გვიწევს მონაცემი იქნება“.

(სარედაქციო შენიშვნა: რა არის ეს ყველაფერი, კომუნისტური იდეებით გულანთებული ადამიანთა ნაბოღვარი თუ ჩვენთვის უცნობი ფაქტებით დამტკიცებული რევანშისტა წინასწარმეტყველება?!

ერთი მოკრძალებული შეკითხვა მაქვს პატივცემულ ავტორებთან — ვინ უნდა განახორციელოს ყოველივე ეს? საქართველოს იმ კომპარტიამ, რომელიც ფაქტურად მხოლოდ ქალაქებში დარჩა, თუ ისევ რუსულმა ხმამაღლა?

ამ ოთხივე თვის წინ გაზეთ „ქუთაისში“, კომპარტიის ერთ-ერთი თავმჯდომარე დამცველის მიმართ გამოქვეყნებულ პასუხს ვამთავრებდი სიტყვებით, რითაც მინდა დავამთავრო ეს წერილი:

გაიგეთ, ბატონებო, რომ ისტორიის უკან ვეღარ დაბრუნებით: მოლაყაყებულმა და მოჭრულულმა რახან-რახან კომუნისტებმა მატარებელმა რა ხანა რახანებით ჩაიხრჩინა-ჩაიხრჩინა ისე, რომ ვერც კი მონახა გაჩერება — სადღური „კომუნისმი“, ვერ მონახა (რაც არ არსებობს, რას მონახავდა?) და საბოლოოდ გაჩერდა დეპოში, სადაც ეს კომუნისტური მატარებელი უნდა ჩამოიწეროს, დაიჭრას და ჭარბში ჩაბარდეს — ისტორიის ჭარბში.

ანწორ საპანდელიძე,
საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრი, ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოცენტი.

გთხოვთ, ჰქონდარი გადარიცხონ ეროვნული თავდაცვის ფონდში.

ბატონო მერაბ, საქართველოში ამ ბოლო ხანებში ხშირად გამოითქმის მოსაზრება უმაღლესი სახელის გაუქმების შესახებ. საინტერესო იქნება, თქვენი, როგორც გამასწორებელი საქმეთა სამმართველოს უფროსის აზრი ამ საკითხთან დაკავშირებით.

პირდაპირ შემძლია ვთქვა, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით მეტელი რიგი პრობლემები არსებობს. იქიდან დაიწყო, რომ ჩვენთან დღესაც ხშირია დაზარალებულ მხარეთა გამძვინვარებამდე მისვლა, დაყენებული მოთხოვნა დამნაშავეს მკაცრად დასჯისა. რაც შეეხება უმაღლესი სახელის გაუქმებას, აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ჯერ ამისთვის სათანადოდ არა ვართ მზად. არ გავაჩნია ისეთი საპატიმროები, რომელთაშიც დაწესებული იქნებოდა, სადაც შეიძლება მუდმივ პატიმრობაში გამოყოფილი მსჯავრდებულები.

ჩვენს გამასწორებელ დაწესებულებებში გარდაცვალებული რუსი ჯარისკაცის ფაქტები, სამწუხაროდ, გვაქვს გაქტივებული, როცა სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა არაა მიცემული სამხედრო პირის, რომელმაც გარკვეული თანხის მიღების საფასურად გზა გაუხსნეს ბოროტ მოქმედებაში.

მკვლევები ჩვენში ისედაც მომრავლდნენ და ამ პლამური აქტის ასე ნაუცბათვად, გაუზოგბლად და საზოგადოებრივი აზრის დღე-მუშაველად გადაწყვეტა, ჩემი აზრით, ნაადრევია.

გთხოვთ განვხილავთ თუ რატომ ხდება ქართველ მსჯავრდებულთა რესპუბლიკის ფარგლებში გარეთ გაუქმება და რა ღონისძიებებს მიმართავთ ამის წინააღმდეგ?

რაც შეეხება ქართველი პატიმრების ჩვენი ტერიტორიიდან გაყვანას, სამწუხაროდ, ეს ჭეშვარიტად კვლავ ხდება. კანონდებლობაში მიღებული რეგულირება დასხვა ფორმები: საერთო რეჟიმი, გაძლიერებული, მკაცრი და განსაკუთრებული რეჟიმები. საქართველოში განსაკუთრებული რეჟიმის კოლონია არ გავაჩნია. ამ რეჟიმს უსჯიან იმ პატიმრებს, რომელიც ცნობილია რეკიდისტად ე. ი. მას სამჯერ ან მეტჯერ აქვს ჩადენილი დანაშაული. მოგვსენებთ, მთელი საქართველო კურორტია და ასეთ პატიმრებს აქ ვინ გააჩერებდა. მათ იყენებდნენ მძიმე სამუშაოებისათვის და რთულ კლიმატურ პირობებში ჰყავდათ. დღესდღეობით პერსპექტივაში გვაქვს განსაკუთრებული რეჟიმის ზონის ჩვენთან აშენება, უფრო სწორად, უნდა მოგვადინოთ საგარეჯოს № 4 შრომა-გამასწორების

დასასრული. დასაწყისი იხ. № 85, 86.

ზოგი რამ სიკვდილია დასჯის გაუქმებასთან დაკავშირებით

საპარტეზლოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს გამასწორებელ სამმართველოს უფროსი მერაბ რაჭაბა, მილიციის მაიორი.

კოლონიის რეკონსტრუქცია. იქ უკვე მიმდინარეობს აღდგენითი სამუშაოები. ეს ზონა გაიყოფა ორ ნაწილად, ერთში სასჯელს მოიხდიან განსაკუთრებული რეჟიმის პატიმრები, მეორეში კი ე. წ. კანონიერი ქურდები და მათი მიმდევრები. ვფიქრობ, ეს სამუშაოები მალე დასრულდება და 1992 წელს შევწყვეტთ რესპუბლიკის გარეთ ქართველ პატიმართა გაყვანას. ძირითადად ჩვენ საპატიმროებიდან ვაგზავნით „კანონიერ ქურდებს“, რომელთა უმრავლესობაც რუსეთის ზონებიდან არიან გადმოყვანილი. ის კანონიერი ქურდები, რომლებზედაც ამჟამად საუბარი, სასჯელს აკისრებს კოლონიაში იხდიდნენ, საიდანაც მონდა რამდენჯერმე ჯგუფური გაქცევა. მათ ისეთი ანარქია დაამკვიდრეს ამ ზონის ყოფაცხოვრებაში, შეუძლებელი გახდა იქაური ადმინისტრაციის მიერ შექმნილი ვითარების რეგულირება. სიტუაცია მოითხოვდა კანონიერი ქურდების ზონიდან დაუყოვნებლოდ გამოყვანას. წყობიდან არის გამოსული მთელი რიგი საწარმოო დაწესებულება. მიღებული იქნა საგანგებო ღონისძიება და ჩატარდა მასობრივი ჩხრეკა, რის შემდეგაც ზონიდან გამოტანილი იქნა აუქმალური ნივთები ხუთი სატვირთო მანქანით.

ბატონო მერაბ, მოგვხსენებთ, რომ ეს ნივთები კოლონიაში თავისთავად უნდა შეიღებებინათ, თუ ატარებდნენ უკვე ამის წინააღმდეგ რამდენ ღონისძიებას და რა ფორმებით ანხორციელებთ ამას?

პირდაპირ გეტყვით, იმის უარყოფა, რომ ამგვარი ნივთები და ბევრი სხვა რამეებიც ჩვენი თანამშრომლების ხელშეწყობით, მათი მეშვეობით არ შეიძლება, არ შეიძლება. გამოვლენილი გვაქვს ძალზე ბევრი ფაქტი, ბევრი მუქავი დანაშაულის ფაქტებიც იქნა დაკავებული. ისინი ამჟამად სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობაში არიან მიცემულნი და კანონის წინაშე სათანადოდ აგებენ პასუხს. ჩვენს ქვეყანაში და მათ თანამშრომლებს აკლიათ პროფესიონალური დონე; მალე ჩვენი მილიციის უმაღლესი სკოლაში გაიხსნება სპეციალური ფაკულტეტი, რომელიც მოამზადებს მხოლოდ იმ სტუდენტებს, ჩვენს ქვეყანაში არ არის იმისაზრებენ. ამჟამად კი ჩვენთან ყოფილი პედგოგები, მილიციიდან დათხოვნილები და მსგავსი კონტინგენტი მუშაობს, რომლებმაც თავიანთ პროფესიაში თავის დროზე ვერ გაამართლეს. ჩვენი რეზერვით ვერც ვარც დაცვას შევცვლით, სამწუხაროდ, ჩვენ ასეთი დაცვის სათანადო პრაქტიკა არ გავაჩნია. ესეც მოსაზრებელი, შესასწავლი და დასახვეწი საკითხია.

ბატონო მერაბ, რა გვეტყვიან დასაშუალოებას გასწორებაზე?

ჩემი აზრით, პირველ რიგში,

დანაშაულის ზრდა გამოიწვია ეკონომიკურმა ბლოკადამ, რა თქმა უნდა, ეკონომიკური ბლოკადის ინიციატორებს წინააღმდეგ აქვთ განსაზღვრული ყოველივე ამას რომ დამნაშავეთა სამყაროს გააქტიურება მოუყვება, რაც რესპუბლიკაში ერთგვარ დესტაბილიზაციას შეიტანს. მეორე მხრივ, შეიძლება ჩემი მოსაზრება ზოგიერთს სადაოდაც მოეჩვენოს, მაგრამ, მე როგორც ყოფილი სისხლის სამართლის სამმართველოს უფროსი და საგანმომცემლო იზოლაციის ყოფილი ხელმძღვანელი, თავს უფლებას მიმიტოვებ ვთქვაო, რომ ჩვენი დამნაშავე სამყაროს ბევრ წარმომადგენელს უშუალო კონტაქტი აქვს რუსეთის სპეცსამსახურებთან. არ გამოვიცხადებ, რომ ისინი მათ დავალებებს ასრულებენ. მათი მიზანია სახელი გაუტეხონ ეროვნულ მთავრობას და ხალხი დაარწმუნონ იმაში, რომ კომუნისტური რეჟიმის დროს მსგავსი რეკიდისტები არ ხდებოდა. ყოველივე ამას ხელს უწყობს სამართალდამცავი ორგანოების ფუნქციების უხეში ჩარევა; ადგილობრივი ოპოზიციის მიერ ზოგიერთის მიმართ მფარველობის გამოჩენა. ის კი არა და, ზოგჯერ უხეშად საბჭოს დეპუტატებიც კი უწყვენ მფარველობას ამა თუ იმ დამნაშავე ელემენტს.

ბატონო მერაბ, საზოგადოებაში ხმა დარჩა, რომ თბილისის საგანმომცემლო იზოლაციიდან რამდენიმე ბავშვი გაიქცა. მიზეზი და შედეგი ამ გაქცევისა?

ბავშვები კი არ გაიქცეულან, არამედ ერთ-ერთი ციხის თანამშრომელთან წინასწარი მოლაპარაკებით, გარკვეული თანხის გადახდის დაპირებით ისინი გაუშვეს. ჩვენ გვაქვს უკვე აღიარებული: უნდა აკატელოცო 75 ბავშვი, მაგრამ ვერ მოახერხეს. არ დავშალავ და გეტყვით, რომ ზოგიერთი არასრულწლოვანი სასჯელს კამერულ სისტემაში იხდის, რადგანაც აკატელოცა ბავშვთა კოლონიაში რეკონსტრუქცია მიმდინარეობს. ამ პრობლემის გადასაჭრელად სომხეთის რესპუბლიკის ქალაქ აზოვიანში არტეკული სისტემის კოლონიაში გასურდა დროებით ბავშვების გადაყვანა, მაგრამ, წარმოიდგინეთ, ბავშვების უმრავლესობა და მათთან ერთად მათი მშობლებიც იქ წასვლის სასტიკი წინააღმდეგობა არიან, ასე რომ, არასრულწლოვან პატიმართა საკითხი ჩვენში, სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ გადაუჭრელია.

ბატონო მერაბ, რას უხუროვებთ ქართველ პატიმრებს?

მე მათ თავისუფლებას და პატიოსანი ცხოვრების ფერხულში ჩაბმას ვუსურვებდი.

მერაბ შატირიშვილი,
პატიმარი უფლებების დაცვის კომისიის წევრი

პოლიტიკური გლო „თავისუფლების“ განცხადება

ბლოკი „თავისუფლება“, მასში შემავალი ორგანიზაციები, არავითარი სახით არ თანამშრომლობს მართველ ბლოკ „მრგვალი მაგიდა“ — თავისუფალ საქართველო“-თან, მის არც ერთ წევრ ორგანიზაციასთან. უზენაესი საბჭოს ქუშაბაში თავის არაპირდაპირ (გამუქლებულ) მონაწილეობას ბლოკი „თავისუფლება“ ახორციელებს მხოლოდ და მხოლოდ საპარლამენტო ოპოზიციისათვის — „დემოკრატიულ ცენტრთან“ თანამშრომლობის გზით.

წარმოდგენილი განცხადება პრო-

ექტის სახით განსახილველად გადაეცათ პოლიტიკურ ბლოკ „თავისუფლებაში“ შემავალ ორგანიზაციებს. ქრისტიანულ-დემოკრატიული კავშირისა და ლიბერალურ-დემოკრატიული ეროვნული პარტიის მიერ იგი მიღებულ იქნა შესწორებებისა და დამატებების გარეშე. პოლიტიკური ორგანიზაცია „დასი“-ს მიერ შემოთხოვნილი განცხადება არ იქნა გაზიარებული, რის გამოც მან დატოვა ბლოკი. გაცვივებას იწყებს მხოლოდ ის ფაქტი, რომ ორგანიზაცია „დასი“-ს სათაბიროს ა. წ.

20 ივლისის განცხადებაში (იხ. 1991 წ. 23 ივლისის „ახალგაზრდა ივერიელი“) ბლოკ „თავისუფლების“ პოზიცია არასწორად იქნა წარმოდგენილი. კერძოდ „დასი“-ს განცხადებაში აღნიშნულია, რომ „ბლოკი“ შემავალი პარტიების ნაწილი (იგულისხმება ქრისტიანულ-დემოკრატიული კავშირი და ლიბერალურ-დემოკრატიული ეროვნული პარტია) წინამდებელი ბლოკის ყოველგვარი პირდაპირი ურთიკონტაქტების ხელისუფლებასთან. ბლოკის განცხადებაში ნათლად არის ჩამოყალიბებული რომ ბლოკი „თავისუფლება“ უარს ამბობს არა ხელისუფლება-სთან, არამედ მმართველ ბლოკთან და მასში გაერთიანებულ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობაზე.

კონსტიტუციური-დემოკრატიული პარტიის განცხადება

ამ ბოლო ხანს საქართველოს ტელევიზიისა და პრესაში გახშირდა საქართველოს მოსენიება ნახევრადკოლონიური ქვეყნად. როგორც ვიცით, ნახევრადკოლონია ანუ დომინიონი, ძალიან ახლოსაა თავისუფალ ქვეყანასთან, რაც ჭეშვარიტად ჩვენთვის მხოლოდ ცნების საგანია. ამასთან, ნახევრადკოლონია ანუ დომინიონი საერთაშორისო სამართლის სრულყოფილიან სუბიექტსაა წარმოადგენს, რასაც ვერ ვიტყვით ჩვენს წამებულ ქვეყანაზე.

მრავალგზის გვითქვამს და კიდევ ვიმეორებთ, რომ საქართველო არის ინეგორპირებული, ანექსირებული ტიპის კოლონიური ქვეყანა.

უმორჩილესად ვთხოვთ ყველას, ვისაც ჩვენი ეს შეხედულება არა-ზუსტად ან მცდარად მიაჩნია, გაგვიზიარონ თავიანთი მოსაზრება, თუ რა მოტივით ანიჭებენ ისინი საქართველოს ნახევრადკოლონიური (ე. ი. თითქმის თავისუფალი) ქვეყნის სტატუსს.

კონსტიტუციური-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტი
გიორგი შორაშაშვილი
ალექსანდრე იმანაშვილი
რამაზ მარაშვილი
ირაკლი ბაქრაშვილი
მეზარ ჩიკვაძე
ზურაბ თოღობაძე
პაპაძე პანანაძე
ალექსი სახმონაძე

ფართო საზოგადოებამ ტელევიზიის მეშვეობით უკვე შეიტყო იმ საგანძურის შესახებ, რომელიც ბატონმა ანზორ ერქომაიშვილმა აღმოაჩინა ინგლისის არქივებში. ქართველი მომღერლების, ხანძარი კოლექტივების, შემსრულებლების, მხატვრების ხმის 104 გრამფანაჩერი მართლაც რომ დიდი შენაძნა ქართული კულტურისათვის, ამიტომაც გადაწყვიტეთ ღერო ვრცელად გავსაუბრა ამის შესახებ.

— ბატონო ანზორ, ქართული ხალხური სიმღერის დამფასებელი კარგად მოეხსენებათ, რომ თქვენ გამოცემით ძველი ჩანაწერების ძალზე ხაინტერესო კოლექცია ხელწოდებით „იურიელი გრამფანაჩეები საქართველოში — 1907-14 წლები“. ამ კრებული შესული სიმღერები თქვენ საქართველოში და საბჭოთა კავშირის საზღვრებსა თუ კერძო პირებთან გაქვთ მოძიებული, რამ გიბრძნო, რომ ძველი ქართველი მომღერლებისა და შემსრულებლების ჩანაწერები გეძებნათ საზღვარგარეთ?

— მას შემდეგ, რაც გრამფანაჩერების ტექნიკა იქნა გამოგონებული და პირველი გრამფანაჩერების წარმოება დაიწყო ამერიკულმა და ინგლისურმა ფირმებმა, მათ მიზნად გააჩნდა გრამფანაჩეებით ვაჭრობა სხვადასხვა ქვეყანაში. ერთ-ერთი ასეთი ქვეყანა გახლდათ რუსეთი. ფირმების ფილიალები გაიხსნა თბილისში, რიგში და ბევრ სხვა ქალაქშიც. ფირმის უმთავრესი მიზანი, რასაც თქმა უნდა, გრამფანაჩეების გასაღება იყო, ამის პირობა კი — ხმისჩამწერი სტუდიების გახსნა და ადგილობრივი მომღერლებისა და შემსრულებლების ჩაწერა. ამგვარად გადვიდლებოდა გრამფანაჩეების გასაღება და ფირმებისთვის, ინგლისელებისა და ამერიკელების მიერ დაარსებული სტუდიების ფონდების მოძიება იყო ერთადერთი გზა ჩვენი წინაპრების ხმების გადარჩენად. მოვიარე საბჭოთა კავშირის ყველა არქივი. ძირითადად კრასნოვარსკისა და მოსკოვის არქივებში თავმოყრილი ყველაფერი. ამ ფონდებში დაცული მასალა შევისწავლე, დავაშუშე და აღმოჩნდა, რომ 70-80 წლის განმავლობაში ბევრი რამ შეიცვალა და გაუშუქდა. ჯერ ერთი, კატალოგები არ იყო სწორად შედგენილი. მეორე — კატალოგში შესული ბევრი ჩანაწერი დაკარგული. მატრიცები კი, საიდანაც ფირმები იღებდნენ, დაბრუნებული და გაუშუქებული. 17 წელი შევალივს ამ საქმეს და უკვე გამოკვლევით რამდენიმე ათეული ფირფიტა.

— ბატონო ანზორ, ის ვინც მხოლოდ ახლა გაიგებს ამ კრებულის გამოხვედრის შესახებ და მოსურსებს მის შეძენას, შეიძლება, დავამხედოთ, რომ შეძლებს შეძენა?

— ამ წუთში არ ვიცი, არის თუ არა მალაიზიამ, მაგრამ მორიგ პარტიის ამ დღეებში გამოვრჩები. 20000 ცალი დევს მუსიკალურ საზოგადოებაში... ეს პრობლემა არ არის.

ამ კრებულში შესული ყველა გრამფანაჩერი ერთნაირი ხარისხის არ არის. ცუდი ხარისხის ჩანაწერები რაც არის, ის მოძიებულია მუსიკის მოყვარულთა ოჯახებში, ძველი მომღერლების ოჯახებში, გადაწყვიტოლია გატყევილი და ზოგჯერ გატყევილი ფირფიტებიდანაც კი. ამიტომ ხმები ცუდად ისმის. ამ ძიებაში მიგვიყვანა იმ მოსახრებად, რომ არ შეიძლება იმ ფირმების, რომლებიც ეს სიმღერები ჩაწერეს, რაღაც არ შემოიხსნათ თავიანთი არქივისათვის. ჩემი ვარაუდი გამართლდა. კვალს ბატონმა ისოს ჩხაიძემ მიგვაგნებინა. იგი იღებს ფილმს „მედიკაცია“, რომელსაც წითელი ზოლად გასდევს ძველი სიმღერებისა და ძველი მომღერლების ისტორია. ამ ფილმში მეც გამოაწილები. ფილმისათვის მასალების მოძიებისას შეგხვდით ერთ მოსკოველ კოლექციონერს, რომელმაც მოგვასწავინა უნიკალური ხმები, მათ შორის ლევ ტოლსტოის ხმა და გვითხრა, რომ უცნობეთში, კერძოდ, ლონდონში არის გრამფონის ფირმა, რომელიც საცოცხლოდ რუსეთში ჰქონდა ფილიალები: ეს ფირმა უძვირფასესი კოლექციის მფლობელია და შეუძლებელია იქ ქართული სიმღერების არ იყოს. ამ საუბრის შემდეგ ისოს ჩხაიძე ლონდონში გაემგზავრა. მან იქაურ მუზეუმებსა და საცავებში გნითხრა ქართული სიმღერების ამბავი და აღმოჩნდა, რომ იქ მართლაც იყო დაცული, რომ როგორმე წავსულიყავი და მომეძებრა.

ნდა, რომ იქ მართლაც იყო დაცული ქართული სიმღერები. ახლა გუცდილი მომენტს, რომ როგორმე წავსულიყავი და მომეძებრა. შემიწევს გამოიჩინა ცნობილი ფოლკლორისტი ალან ლომაქსი, რომელიც შარშან გაიცანი ამერიკაში. ეს ის კაცია, რომელმაც ჩემთვის მოცემული ინტერვიუში თქვა: საქართველო არის მსოფლიოს ხალხური სიმღერის დედაქალაქი. ლომაქსი ძალიან დიდხანს ცხოვრობდა ამ ამბით. მან დარეკა ლონდონში იმ კაცთან, ვინც ამ კოლექციას განაგებს და მითხრა, ის ყველაფერში დაგეხმარებათ. ჩვენ უკვე შეთანხმდით. გულდასმევითვის საშუალება მიიწვი არ მოგვეცა, რადგან ეს ყველაფერი საქმოდ თანხა დაჯდება, ჩვენ

ანზორ ერქომაიშვილი:

„არ გამოგზავნა ჩემი ნონაპრობის ხმები“

კი ვალტა არ გავაჩნდა. მგზავრობის ხარჯები ჩვენი კულტურის სამინისტრომ გაიღო, მაგრამ უვალტა, უვალტა, უვალტა... წასვლა. მაშინ დავუბრუნე ტელეფონს, ჩემს ამერიკელ მეგობარს, ახალგაზრდა ფოლკლორისტს, რომელმაც დახმარება აღმოთქვა. მან დაუბრუნა საფრანგეთის ფირმა „აკორას“, რომელმაც გამოთქვა სურვილი, გამოეშვა ერთი კომპაქტური დისკი ამ ძველი ქართული ჩანაწერებისა. ტელეფონით, რომ რახან „აკორას“ დაინტერესდა, მეც ჩამოვალ ლონდონში და გავაყენოთ ეს საქმე, შევთანხმდით 7 ივლისს ჩავსულიყავით. ლონდონში ტელეფონით მომთხროს თავისი მეგობარი მხატვრების ოჯახში, მათ ძალიან კარგად მიგვიღეს და დიდი სურვილით გამოიჩინეს ჩვენი საქმიანობის მიზანი.

აქედან სპეციალურად წავიღე ასამდე სიმღერა ყველა უარისა: კლასიკა, ხალხური, საესტრადო და იქ ცენტრალურ არქივში გადავიტოვე...

— რომ იმათი გული მოგვართ? — რასაკვირველია, მე და ტელეფონით ჩვენი პასპორტიზაცია გავუკეთეთ და საფრანგულად გადავიტოვე, სამაგიეროდ უფასოდ მიმეწვეს კატალოგებთან. ეს კატალოგები არის თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილი კომპიუტერული, არჩვეულებრივად მოწყობილი, კინოფირმის ჰავეს. კატალოგები ვხედავ 1901-დან 1914 წლამდე. მეორე აღორ არის, რადგან 1915 წლიდან შეწყდა კატალოგების გამოცემა, პირველი მსოფლიო ომისა და რევოლუციის დაწყებისთანავე დაკარგეს უცხოურმა ფირმებმა გულანაბადი აიჭრეს და შინ დაბრუნდნენ. მაშინდელი მოძიებული მასალებიდან ციკლით, რომ საქართველოში გრამფანაჩერების გაყვანა 1907 წლიდან დაიწყო. ბაბუაჩემისაგანაც მსმენოდა, რომ ბაბუაჩემის ძამის, გიგა, ერქომაიშვილის ცნობილი ანსამბლი სწორედ 1907 წელს მიიწვიეს ჩასაწერად. ახლანდელი მოძიებული მასალები კი დადგინდა, რომ 1907 წელს კი არა, 1901 წელს დაწყებული საქართველოში გრამფანაჩერების გაყვანა. სასიამოვნოა, როცა ასეთ შეცდომას იპოვი შენს ნაშრომში.

— უკმაოდ, კეთილთ, რა აღმოჩნდა ლონდონის არქივებში...

— უკმა 1902 წელს საქმოდ დიდი კოლექცია აქვს ჩაწერილი სანდრო კავსაძის, ია კრეგარეულს, ცამციკის... მოსკოვში ასე იყო „ბორ ცამციკა“ — იქ კი აღმოვაჩინე, რომ ყოფილა ვინმე კა-

მეცხვილი, საკმაოდ დიდი კოლექცია აქვს ჩაწერილი მის გუნდს, კარგარეულს სოლო სიმღერების გარდა ჩაწერილი ჰქონია კვარტეტები... ლონდონში აღმოჩნდა დედის ლეგანა, ხუხუნაშვილები, ჩაველიშვილები, ერქომაიშვილები, სინტერესოა, რომ კატალოგებში მოხსენიებულია ვასო აბაშიძე, აკაკი, სუმბათაშვილი-იუნი. ძალიან ბევრია მასალა ამიერკავკასიის ხალხების — სომხების, ოსების, ინგუშების შესახებ, ძალიან ბევრია რუსულიც. პირდაპირ გავიკეთე ვარ, როგორ სძინავთ მშვიდდარუსებს, როცა ასეთი საგანძური აქვთ ინგლისში. ვიცი, იტყვიან, ვალტა არა გვაქვს. ოჯახურენებულზე ერთი მომბით ნაკლები გამოუშვან და მთელ არქივს იყიდონ. მე ჩემი დარდი მქონდა, არ მაძინებდა ჩემი ერის ხმები... ერთი გვერდის გადახედვა ღირდა სამოცი ცენტრი, მაგრამ რახან უფასოდ შემეშვეს, მთელი კატალოგი გადავიღე, რაც საქართველოსათვის იყო დაკავშირებული, სინტერესოა, რომ ჩვენს მიერ

მი პონორარის ანგარიშზე ინგლისის არქივში მოცემი ფირფიტების გადაწერის საშუალება. ეს თანხა მხოლოდ ნახევარი ჰყოფნიდა და აქ მოხდა სასწაული: ამერიკელმა კაცმა, რომელიც ჩემი გუნდისათვის ჩამოვიდა ამერიკიდან, ასეთი ხარჯი გასწია (იგი არ არის მდიდარი, ახალდამთავრებული აქვს უნივერსიტეტი) რომ დამინახა აცრემლებული ვიყავი, თქვა, რომ მე ჩემს პონორარსაც ვდებო. ქართველმა კაცმა ამგვარი საქციელი შეიძლება არაა ჩაადგოს, რა დიდი რამე ეს არის, რა მოხდა, მაგრამ თუ გავითვალისწინებთ, რომ ამერიკელები ძალზე ანგარიშისა ხალხია და ბიზნესის გარეშე ხაბიჯს არ დგამენ, ეს ძალზე დიდი რამ არის. მე ჩემი წინაპრების ხმების მოძიება 1000 დოლარი კი არა, ასევე მეტიც მიღირდა, ტელეფონის კი ვინ იყავნენ ეს მომღერლები საერთოდ ისე ავლდები, რომ პატარა ბავშვივით ავტოდი. ისევ ტელე მანქანიდან, და როცა გამოცემები შემოგვცხვივნენ, რა ხდება. ჯერ

ნამუსი შემიწინა და არ გამოტყდა. რომ მისმა გულუხვობამ ამიჩუქა გული. ისეთი რამები იპოვა თავისი წინაპრების შესახებ, რომ სიხარული ატირებდა, ამბობდა.

— ასე რომ, ამ აღმოჩენით რაი კურდღელი დავიბრუნე? „აკორას“ განაჩნავეს ვფელდონს.

— „აკორას“ უკვე უშვებს პირველ ფირფიტას, რომელსაც მთელ მსოფლიოში გაყიდის. დიდი რეზონანსი ექნება იმ ფაქტს, რომ ქართული სიმღერა 1901-14 წლებში ჩაწერილი, უნდა გაიყოს მსოფლიოში.

— „აკორას“ უკვე შეარჩია ეს ფირფიტები?

— არა, მე უნდა შევარჩიო. დღე ვიწერდი ამ სიმღერებს, დამე მიღიდა დამუშავება, ასე რომ, ერთი რვა დღე მე და ტელეფონი გვიძინებდა. მთელი ეს კოლექცია ჩამოვიტანე, „მელოდიაში“ ჩავაბარე, მისი მისი სასწრაფო გადაწერა, მევე ამას დავამუშავებ, თავის პასპორტს მივცემ და არქივებში ჩავაბარებ.

აღტაცებული ვიყავი, რომ მოვიმინე მათი ხმები. ოღონდ შემაწუხა იმ ფაქტმა, რომ ხუხუნაშვილების შესრულებით „ხასანბეგურას“ და „ნარინას“ ფირფიტა იყო გატყევილი, იქაც ვიპოვე უფასოდ გამოცემა, მოაწესრიგა, მართალია, ახლა ცოტა კაკუნია ახლავს, მაგრამ საერთოდ ხარისხი ძალიან კარგია, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ 90 წლის წინათ არის ჩაწერილი. ვასო სარაჩიშვილის ხმა ისმის ბრწყინვალედ. ალბათ, ჩვენი თაობის ხალხს არ მოუსწენია მისი ასეთი ჩანაწერი, არაჩვეულებრივად ისმის დედის ლეგანას ხმა. და ისეთი შეგრძნება გაქვს, რომ სულ სუფრის სიმღერებს მღერიან. ჯერ ერთი, ბევრია ისეთი უცხო სიმღერა, რომლებიც მე თვითონ არ გამოვიტანე. მე გვინდა, რომ ისინი ნასვამები მღერიან, ისეთი ეფექტია... ზოგჯერ თითქოს ყვირილშიც გადადის, ნამდვილი სუფრული სიმღერები.

ეს უცხო სიმღერებია, მაგალითად, დედის ლეგანას მიერ შესრულებული „ილდონის მარაში“, არასდღის გამოვიტანე ასეთი სუფრული სიმღერა, არის უცნაური სიმღერები სანდრო კავსაძის მიერ შესრულებული, ძალიან დიდი კოლექცია, სანდრო კავსაძე მღერის „გუთნურს“, ეს გუთნური თურმე ძალიან მოსწონდა ილია ქავსაძის, მღერის „მთაო გადმომვიდა“, თუმცა „ურმული“ ჩვენ მანამდე აღდგენილი გვაქონდა...

— როდის გვექნება ამ ფირფიტების შედგენა საზღვაო?

— პირველად „აკორას“ გამოცემაში. მე ვრცელ სატელევიზიო გადაცემას გავაკეთებ, ჟურნალ „ხელგნებში“ დავწერ, მეგრე დავიწყო ამ ფირფიტების გამოცემაში. პირველად, ალბათ, ვასო სარაჩიშვილს გამოვცემ, ქართველი ხალხი მოყვარებულია ვასოს ხმას. გასაოცარია, რომ იმ არქივის ხალხი ჩვენა ამ საქმეში, აღარ გვცოდნებოდნენ, თვითონაც ვადაწერეს. ჩვენმა მასპინძლებმა ჩვენს პრეტენსიულ თვითონაც მეგობარი მხატვრები დააბრკიეს. ძალიან გულუხვად შეგვხვდნენ, დიდი ინტერესი გამოამჟღავნეს ჩვენი მუსიკის მიმართ, მე ლმობი მავალი რაღაც წვეულებით ქართული ხალხური მუსიკის შესახებ. მათ ფირმა „აკორასში“ დარჩენი ჩვენს დასახმარებლად. სინტერესოა ის იყო, რომ ბოლოს, როცა მოვიდოდი, ერთ-ერთი ოთახიდან მომესმა, დედის ლეგანა „მრავალყამიერს“ მღეროდა.

თანაც ერთ სინტერესო ამბავს გივარდნი, მაინტერესებდა რას წერდა მაშინდელი პრესა გრამფონისა და საერთოდ ამ გრამფანაჩერების შესახებ. აღმოჩნდა წიგნი, დაწერილი იმ ხმის რეკონსტრუქციის მიერ. რომელიც მაშინ იწერდა ამ სიმღერებს. მის გადამწერასაც ფული უნდოდა. მაგრამ ტელეფონით დამამხიდა, მითხრა, რომ ეს წიგნი ნამდვილად არის ღირსი, ჩვენი უნივერსიტეტი უნდა ითხოვდეს, მე მას გადავიწერე, გადავტყდავ და გამოგიგავი. მას გთავაზობთ და გამოცემით მასში უთუოდ იქნება ერთი თავი ქართველების შესახებ.

— ტელეფონზე იქნებ გვითხრობოდა რაიმე სიტყვა?

— ტელეფონი გახლავთ ამერიკელი, მუსიკისმცოდნე, სტუდენტია გაიარა ტანკენში, მშვენიერად ლაპარაკობს რუსულად. კარგად იცნობს საბჭოთა კავშირის ხალხთა მუსიკალურ ფოლკლორს. არის ახლო მეგობარი ალან ლომაქსის. გაისად პროფესორობასაც მიიღებს. სულით და გულით შეყვარებულია ქართულ ხალხურ მუსიკაზე. მარტო მისი ფესტი რა ბევრისმეტყველია.

— ბატონო ანზორ, ამ ფირფიტების აღმოჩენას მე შენს მრავალმხრივი მნიშვნელობა აქვს...

— მართალი ბრძანდებით, ეს იქნება ნივთიერი საბუთი, მრავალმხრივია, რომ დღეს შესრულებული სიმღერები ხელნახლები არ არის. იმბრძნა, რომ მოინახა მათი დედნები, თითქმის ერთი საუკუნის წინათ ჩაწერილი. მაგრამ მთავარი რა არის კიდევ, იცით? ის, რომ ისინი, ვინც 1901 წელს ჩაწერა ეს სიმღერები, უკვე ასაკს გადაცილებული იყვნენ. მაგალითად, ბაბუაჩემის ძამა, გიგა ერქომაიშვილი (რომელსაც, თურმე, 58 სიმღერა ჩაუწერია და მეგონა, რომ 42 სიმღერა ჰქონდა ჩაწერილი, აქ არ გვაქონდა მეტი მონაცემები) მაშინ, ამ სიმღერების ჩაწერის მომენტში სამოცს გადაცილებული იყო. ასევე მისი მეგობრები, გიორგი ბაბილოძე, ცნობილი მოკრიბაჩქულე, და სხვებიც სამოცს იყვნენ გადაცილებული, მათი მასწავლებლები ხომ აქნებოდნენ ერთი ორმოცი წლისანი, როცა მათ ეს სიმღერები ასწავლეს. ერთი საუკუნით კიდევ უკან გადავიდეთ, გამოდის, რომ მე-19 საუკუნის, თუ უფრო ადრინდელი არა, ვარაინტები მაინც არის.

მე ვფიქრობ, რომ შეიძლება მოძიებული მასალებიდან ახალი თვლით შევხედოთ ყველაფერს, მეგრე კიდევ თუ რამ გამოჩნდება მომავალი თაობებისათვის ეს იქნება უდიდესი განძი და მეგრე, ალბათ, აღარ გვისაყვებულებენ ჩვენი შთამომავლები, რომ სად იყვნენ, როგორც ახლა ჩვენ ვწუხვართ, სად იყვნენ ჩვენი წინა თაობები, როცა ეს განძი ფუჭდებოდა რუსეთის არქივებში, სად იყვნენ, როცა გამწარებული ტროტოშელიძე 37 წელს წერდა, რომ ვასო სარაჩიშვილის ჩაუწერია სიმღერები, მისი მატრიცები ინახება მოსკოვში და მხსნდები. და არავინ მიხვდა, სად იყო ეს ხალხი. და მაღლობა ღმერთს, რომ კიდევ ინგლისელებმა შემოგვინახეს ჩვენი წინაპრების უკვდავი ხმები.

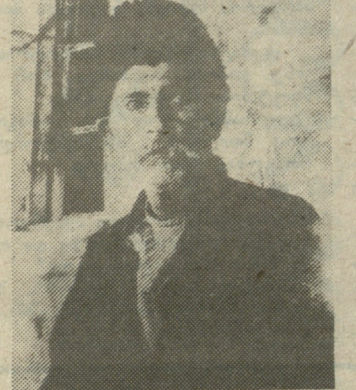
მე ვაჟა-ფშაველა წარმოდგენილი მყავდა როგორც ჩოხიანი დე-ვაკი ფანდურით ხელში. უფრო მეტი: იგი თავჩაჩქნიან და თორიან ვაჟაკად მეოცნებებოდა. როგორც გავიციდი, როდესაც ქუთაისს ეწვია ვაჟა, საკმაოდ გაბუნებულ ჩოხაში გამოწყობილი. არც მისი საკმაოდ დაბალი შუბლი და არც თვალები გენიოსობის ნიშანს არ ატარებდა. მერე, ის იყო, უცხოეთს წავედი და სამშობლოდან მე-სმოდა მისი გოლიათური ბუნების. მსოფლიო პოეზიაში არ შეგულება მისი ბადლი პოეტი, ასეთი თავისთავად ორიგინალურობით მოსილი. მისი გაბოჩენა ქართული

ემება და ლექსებს. მე კი ვფიქრობ, ვაჟა განზრახ გაემიჯნა ტრადიციულ პროვინციულობაში გადა-კრილ ქართულ ენას. ილიასა და აკაკის სიკვდილის შემდეგ ქართული ენა დაიქსაქსა. უბერგილო მწერლებმა ვერ შეძლეს დიალექტების ტყვეობიდან თავის დაღწევა. ჩვენ ვიქნებით უსამართლო გამსჯელები, თუ დიალექტიზმის ცოდვებს მოვხსნით ჩვენს კლასიკოსებს ილიასა და აკაკის, დავით კლდიაშვილს, ეგნატე ნინოშვილს, სოფრომ მგალობლიშვილს, გიორგი წერეთელს, რომლებიც არ იყვნენ უცოდველი ამ საქმეში. როგორც თავის ლექსებში, პროზასა

ბოლოთ კეთილი და ავი ღმერთები. ფრანკისკო ასიხელი ღვთის-შვილებს უწოდებდა ცხოველებსა და ფრინველებს, ხოლო ვაჟა ბუნების ყველა არსებაში ხედავდა თავის განუსაზღვრელი სიყვარულის საგანს. თვით იგივე მისი წაწლებია. ეს თავჩაჩქნიანი მთები, ხეები, ნადირები და ფრინველები მისი სიყვარულის საგანია. ამ დიდ სიყვარულს უძღვნა თავისი მინდია, მინდია თვით ხეებსაც არა ჰკლავს. ბოლოს, ოჯახისა და თემის მიერ შევიწროებული, იძულებული ხდება ხე მოკვეთოს. აქედან იწყება შეცოდება. ვაჟის პატრიოტიზმი უფრო მა-

უხალეს საუკუნეში არც ერთ ქართველ პოეტს ასე ომბიხად არ უმღერია თამარისათვის: ქალო, ქართველთა სულისდგამ, ქალო, ქართველთა ღვთაო, ტუთილად ვამბობთ შენს სიკვდილს, თამარს ცოცხალს ვხედავო. შენს და შოთაის მარჯვენას ვემთხვევ ზედიზედაო. შენა ხარ ერის სიცოცხლე, თავი არ მომიკვდებო, მოწყალედ გვექმენ ქართველთა, ჩვენო ლამაზო ღვთაო. ვინ იყო ჩვენი ლამაზი ღვთა?

მლინარეს, მაგრამ ვერაით გადმოველ ამ სატილე მლინარეს. მოვიგონოთ ფშაველი ქალი ლე-ლაი, რომელიც ბახტრიონის აჯახ-ყებაში თავს დადებს სამშობლო-სათვის. თავისებურია და განსა-ვიფრებელი ვაჟს პატრიოტული ლირიკა. მისი დაპირილი არჩივი ნამდვილი შედევრია. შეუღარე-ბელია ვაჟს ათეიზმი, ბუნების აპოლოგია, როგორც „მშველის მკამელში“, ისე სხვა პოემებში და ლექსებში. უნატიფესი გრძნობებით უმღერის მთების დიდებულებას, ღვთისა და ქუჩის, ჯიხვებსა და არჩებს. ყოველ არსს, ყოველ

კონსტანტინე გამსახურდია

ტკბილსმოვანი ორფეოსი ქართული პოეზიისა

პოეზიის ვარსკვლავებზე იწვევს ჩვენში ალტაყებს და განცვიფრებას. რუსთაველმა და გურამი-შვილმა დაანათლეს მას დიდი მა-ლი. პოეტის შეფასებაში ჩემთვის უმთავრესია ენობრივი პროზა ადგორისა, რადგან ენა იგივეა მწე-რლისათვის, რაც კომპოზიტორი-სათვის სამუსიკო ინსტრუმენტი. აქ ბევრი რამ ჰქონდა სადავო აკაკი წერეთელსა და სილოვან ხუნდაძეს. მე სიყრმიდანვე ვაქს მოხმრე ვიყავი და გიმნაზიის უკანასკნელ კლასებში მერხიდან ვუ-წევდი ოპოზიციას ჩემს განსე-ნებულ მასწავლებელს სილოვან ხუნდაძეს. იმ დროიდან არ შემე-ცვლია შეხედულებანი ვაჟის ენი-სმიერი პოზიციების მიმართ, იმის მიუხედავად, რომ პირადად მუ-დამ მიმჩნია — ქართული ენის გენერალური ხაზი არის ის მაგნი-ტური ველი, რომელსაც მწერალი არ უნდა გადასცდეს.

და პოემებში ვაჟა მაინცდამაინც არ სცოდნას ამ მხრივ. ასე რომ, მარგალიტების მთესველს არავი-თარი საყვედური არ ეკუთვნოდა აკაკისაგან და არც არავისაგან. ვა-ჟას ცნობილი შემართება პოეზი-აში ისეთ შთაბეჭდილებას ქმნიდა, თითქოს არც კი იცოდა თავისი დიდი ტალანტის ფასი. უცნაური იყო ზოგ-ზოგი კრიტიკოსის მიერ იმის მტკიცება, თითქოს ვაჟა ვე-ლური, გაუბრუნებელი ტალანტი ყო-ფილიყო. საქმარისა გადავთვა-ლიეროთ მისი კრიტიკული წერი-ლები, რომ დაერწმუნდეთ, რომ ვაჟა დიდად განათლებული ად-ამიანი იყო.

ეს არის პატრიოტიზმი ილიას, აკაკის და ყოველი ჩვენგანისა. ერთი და უდიდესი საქმე გააკეთა ვაჟამ: ქართველი ხალხის გმირუ-ლი ბრძოლა თავის დამოუკიდებ-ლობისათვის დაუდო საფუძვლად თავის პოემებს. მერე როდის? ისეთ დროს, როცა პოემებს აღა-რავინ წერდა ევროპაში. პატარა ჰაუსის დიდი კოლოფები ამტკი-ცებდნენ ყველა ხალხის ღირე-რატურათმცოდნეობაში, თითქოს პოეტური ეპიკა მოკვდა და პოე-მების წერა საჭირო აღარ არისო. ვაჟის პოემებში განსაკუთრებით ვაჟას მის „ბახტრიონს“. თუ აღვინდოვ ქართველ მწერალთა ნა-წერებში მეფეები და სარდლები წინ უძღვოდნენ ხალხს, „ბახტრი-ონში“ მთავარი მეთაური ხალხია ბრძოლისა და გამარჯვებისა, რომე-ლიც თუ შეგებმა, ფშავებმა, ხევსურე-ბმა და კახელებმა მოუწყეს შაჰ-აბას პირველის ჯარებს.

გოგითეს ექვსმარცვლიანი ლექ-სის დინამიკითა და ოსტატობით დაწერილია ყვავ-ყორნებთან ბრძო-ლაში დაკოდილი მისი „აოწივი“. ღალია, ვიდრე მთის ტომების მეშველობა. იგი მუდამ თავდა-ცვითი პატრიოტიზმის ბიარხტარი იყო.

სამშობლოს არვის წაფართმე-ნურც ნურვინ შეგვეცილება, თორემ ისეთ დღეს დავაყრიო, მკვდრასაც კი ვაცივინება. საგანგებო მონოგრაფიების ღი-რისა ვაჟის ლირიკა. იგი განსხვავებულია როგორც ქართული, ისე ევროპული პოეზიის უბრწყინვა-ლისი ნიმუშებისაგან. ბრწყინვალეა მისი გამოჩენილი ქალისადმი, მი-სი გამიჯნულება ბუნების მიმართ. თუ მე-19 საუკუნის პოეტები, როგორც საქართველოსა და რუ-სეთში, ისე ევროპაში უმღეროდ-ნენ დედოფლებს, თავადის ქალს, პერსონაჟებისა და გრაფების მეუღ-ლებს, ვაჟამ უმღერა მთელ გო-გონებს, ფენშიშველა ქალებს, რე-მლებიც კაცებზედ დაგოგავსო ეზოებში. აქ კიდევ ერთხელ იჩენს თავს მისი ჰუმანიზმი და დემოკრა-ტიზმი. გასაოცარ სიფაქიზეს იჩენს ვაჟა ქალისადმი. მე-19 საუკუნე პოეტები აწყარა ქალს: მე მრავალი ფრანგისაგან გამიგონია მოპასხის ძაგება: არ მოგვცა თითქმის არც ერთი პოზიტიური მორალის ქალი. ფრანგი ქალები გამოაცხადა: რო-გორც კახები, რომლებიც ქმრებს ღალატებდნენ. ვაჟა-ფშაველა უბრალო ფშაველ ფენშიშველა გოგონას უმღერის, როგორც ფერდობში მოგოგმანე კაკას. ასეთივე სინაზით მიმარ-თავს იგი სატრფოს: მინდა გაკოცო, მაკოცო, შენს თვლებს ვხედავ

ნოსტალგია წყალზე

ამ უმწიფესი ფოტო არცთუ დიდი ხნის წინ ჩვენს გაზეთში და-
ბეჭდა. ეს ფოტო, რომელსაც ახლა თქვენ ხედავთ, ჩვენი გაზე-
თისათვის სულ ახლახანს გადაიღო ფოტოკორესპონდენტმა ბადრი
ვალაძემ. ფოტო გამოსაქვეყნებლად ვამზადებდით, როცა მოხდა
ტრაგედია. ავტოკატასტროფაში დაიღუპა თემურ ხურციძე, რომე-
ლსაც ჩერ თოთხმეტი წელიც არ შესრულებოდა. კიდევ ერთი სი-
ცოცხლე შეიწირა ვილანის უახსუსხმებლობამ, კიდევ ერთი ქარ-
თველი დაიკარგა უაზროდ, უმიზნოდ...
...ფოტოზე სამუდამოდ დარჩება პატარა თემურის ერთდროულად
კომიზმით გაზავებული ბავშვური უდარდელობის გამოხატულება და
გაუცნობიერებელი, ოდნავ შესამჩნევი სევდის მომგვრელი ღიმილი...

გამოსათხოვარი

გათავდა, აღარა გვეყავს ჩვენი
ზურა ჯაფარიძე — ჯუზე! ამბობენ,
არჩვეულებრივი ადამიანები ღმე-
რისაც უფერად და ზურა იმითომ
წაიყვანა. თავისთან უფაღმა.
მაცალელებულზე ან კარგი უნდა
თქვა, ან არაფერი — უთქვამთ,
ხალხსაც ეგონება, იმითომ გეძახით
არჩვეულებრივს. იცოდეს ღმერთ-
მა, არ ვაქარბებთ! გინახავთ ოცდა-
ათი წლის ვაჟი, ბაღივით
უმანკო, ალაღმარაღი, უშურვე-
ლი, უხინჯო, კეთილშობილებით
სიკეთით და სიყვარულით აღსავ-
სე? გინახავთ ქეშმარიტად ქრის-
ტიანი კაცი? ასეთი ადამიანები
თითქმის წამოხატულები არიან ამ
ქვეყნად, სწორედ ასეთი იყო ჩვე-
ნი ზურა.
ბევრი ტკივილი მიაყენა ცხოვ-
რებას, ბევრი წინააღმდეგობა და
შეჭირება შეხვდა ამ ბედუქლუ-
ღმარტ წუთისოფელში, მაგრამ მის
მშვენიერ სულს ოდნავადაც არ

მეგობრები

მეგობრები, პასტანგ!

ნაადრევად გამოაკლდა ტოლ-
მეგობრებს და ერთი გამოუთქმელი
ტკივილი დაგვიტოვა. წავიდა ჩვე-
ნი ნამდვილი ქართველი ვაჟი-
ცი, კარგი მეუღლე და მოხიჟა-
რული მამა...
გაქირვების უამს გვერდში ამრ-
დგომა იცოდა. ჩერონილის ტრაგე-
დიის შემდეგ ერთ-ერთი პირველი
წავიდა დაზარალებულთა დახმარ-
ებლად. მოიწამლა, მძიმედ დაავა-
და, მაგრამ უველადერს უმკლავ-
დებოდა, მაინც მხნედ იყო...
ცხოვრების შუაგულზე შემოაღ-
და ვახტანგ სიორიძის, კაცს, რომ-
ელიც შენატროდა თავისუფალ
საქართველოს, რომელიც ყველას
ხალისს, იმედს, რწმენას გვმატებ-
და.
მშვიდობით, ვახტანგ. მსუბუქი
იყოს შენთვის მშობლიური მიწა,
არახოდეს დაგვიწყებთ და შენს
სამუდამო განსახლებულთან ყო-
ველთვის თავდახრილი შეჭერდი-
ბით...
ბურბურა ბაგსასტარდია

ნანა აკოპიძე

ცაგერის რაიონი სოფელი მახურა.

მე დავინახე შენი სუსტი ხმა
მორთულვარე ტუჩებს
როგორ მოსწუდა
წვიმის წვეთებით
და ვნებათაღელვით დაბრუნდულ
სფეროს
როგორ შეერწყა.
მე დავინახე შენი სუსტი ხმა,
ცრემლოვანი და
ამაყე დროს
ძალიან უბრალო,
ჩვეულებრივი.
მე დავინახე შენი სუსტი ხმა...
და სული შენი...

საით წახვედი
ფიჭრის მეგზურად,
აღმათ, არ გახსოვს
სიყვარულს რომ მეფიცებოდი.
რამ გაუციათ გულწითელს
თბილი გულედი,
ფიჭრის თვალში რომ აღებედა
ცივი სიყვარული.
წვირილ კაპიტანებს სიძულვილი
შემოგნივნა,
როგორც ველურ ქართ ჩვევით
— ისე.

რად მიმატოვე ფიჭრის
მეგზურად,
რად შეეშუა შენს სიყვარულს
ღამეებს

ფრთხილზე,
აღმათ, არ გახსოვს
სიყვარულს რომ მეფიცებოდი.

თეთრი თოვლი
ცხელ უდაბნოში,
როგორც ბუნების სასწაული,
მოულოდნელი.
ყვითელი ქვიშა
შესუდრული თოვლის სუდარით,
და შემცივნული სიარქლებით.
დამტვერული თოვლში
მოაბიჯებს დაღლილი სპილო
მიმე წოქითუმი
და ამღვრული, ცივი
თვალეებით.

უდაბნო,
თოვლში ჩაძირული,
როგორც გემბანი
აბოზრებულ, მცირეა ზღვაში.
თეთრი თოვლი უდაბნოში,
ქვიშა თხემზე,
როგორც ბუნების სასწაული,
მოულოდნელი.

გაზეთი ცირეპიძე

ლურჯი სამანი,
იასამანი.
ყვავილის იქით სახეა შენი.
ყვავილი იგი სახის დამშენი
გულს ჩამივარდა.
გული გიყვია...
იასამანი დარდის სამანი,
იმ ყვავილს იქით სიყვარულია,
იასამანი ედგმს რგულია,
იმ ედგმს იქით სიყვარულია.
მხოლოდ გულია, მხოლოდ
გულია —
იასამანი სიყვარულია.

ნოზადი ბარათია

თითქმის ყოველ წამს, თითქმის
ყოველ წამს,
ყველანი რაღაც სასწაულს ველით;
დაუჯერებელი მოწმე ვართ ამბის,
ჩვენს თვალწინ ხდება ეს
ყველაფერი!
მერწმუნეთ ყველამ, მერწმუნეთ
ყველამ,
ბოროტებაზე უამრავს დგას ძლევის,
მე მოგუყვები თაობებს ახალს
როგორ ისმოდა გრუნთნი
ნგრევს!
ეს მოძრაობა დაიწყო რაც კი,
გასული არის ორიოდ წელი,
ო, ყოველივე, რაც ხდება
მერწმუნეთ, ამის აღქმა ძნელი!
დადგება ის დრო, დადგება
ის დრო,
ყველაზე უფრო წრფელი და
მწველი,
ჩვენ გადავიგდებთ უღელს
მონობის,
ძალადობაზე აღმართეთ ხელი!
თითქმის ყოველ წამს, თითქმის
ყოველ წამს,
ყველანი რაღაც სასწაულს ველით;
დაუჯერებელი მოწმე ვართ ამბის,
ჩვენს თვალწინ ხდება ეს
ყველაფერი!

ლალი ცაჭიშვილი

მეზანი კონცხთან
პირველყოფილი, არანახული
მშვენიერება.
კამელიები.
ოლეანდრი.
ასპარაჟისი.
სანაპიროზე — ფენიშველი
პატარა ბიჭი,
ხელში — ანკესით.
ნაპირის ქვიშა,
სუსტი ტალღის ჩუმი შრილი.
შორს, ჰორიზონტზე —
იალქანის
თეთრი კიანთი.
და მე — ნაპირთან მარტოსული,
მოწყენილი
და უნიათო.
მზის მოლოდინში გასუდრული
ლურჯი მიდამო
(ქათქათა ღრუბლებს
შენთებული
მისი ცილი).
ჩემი ოცნების მზეკაბუკი —
ამოუხსნელი
ინიციალი...

გია წიქარაშვილი

ვერ ვიტან დაღინეთ შეხედვას
სხვისგან
მე მხოლოდ მუხის დაღინვას
ვიტან.
გაზაფხული მარტო ქვეყნის
სილამაზე როდია,
ან მდელითა ყვავილების
ფერნარევი გუნდი,
გაზაფხული მარტო ქალის
სილამაზე როდია
არეული ვარდისა და იასამნის
სუნით...
გაზაფხული არის ზამთრის მწარე
ამონახვეში
როცა უცებ მზე სიცილით
შეხვდება მოსახვევში.

ჯულიანა ბალაპარი

არ ვიცი რატომ, არ ვიცი რატომ,
შენ როცა ღვინით ცხოვრებას
პდარდობ,
შენ როცა ლექსით რაღაცას
ამბობ,
შენ როცა ცეკვით შენს გრძნობას
ართობ,
შენ როცა მღერით რაღაცას
სტირი,
შენ არ ხარ ერთი მაგრამ ხარ
მარტო,
შენ როცა ღვინო უზომოდ
გათრობს,
შენ როცა ღმერთთან სიყვარულს
ითხოვ
და გასურს რომ მოკვდე,
არ ვიცი რატომ, არ ვიცი რატომ,
მე მჭერა შენი, უცნობო კაცი.

კინოსტადიის ბაღში

ო, რა მოხდება როცა ვიცნებთ
რომ წყნარად იყოს ეს ჩემი
გული,
რომ არ მაკრთობდნენ ეს
მანქანები,
კითხვითი მზერა, მძოლოთა
თვალეები.
ო, მაინც ეს მანქანები
სულ გაფართოვდნენ ჩემი
თვალეები
აქ მათგან ვერსად ვერ ვიკარგები
ცდებოდა ოცნება, რბიან წამები.
ო, მაინც, მაინც ეს მანქანები
ვლდები, წინ უკან დავიარები
და ისე სწრაფად ვით მანქანები
მე დავინახე ფილმის კადრები,
მერცხალი, ფიჭვი, ზეცა, მოთქმეა,
პეპელა, ჟინი, ვარდი, მოწყენა.
მუხლებზე წიგნი „გალაქტიკონი“.
და მანქანათა ატრაქციონი.
ო, ისევ ისევ, ეს მანქანები
და დაიწერა დრო ნაწამები,
ღმერთო, ოდესმე მომეცე უფლება—
იმის, რომ ვიგრძნო
თავისუფლება.

ზურაბ გაბუნია

ამას ჩემი გვაუზამდებოდა
სტუმრად მოსულნი ძმები

ქართველი ძმაო,
რატომ ხარ... ასე მწუხარი?
საქართველოში,
ქართველი რომ
გახდა სტუმარი?!
რატომ, ხომ უყვართ,
ის ქართველი,
ვინც ჩემად არი.
ერთ გოგ მიწაზე
„ძმას“ რად უნდა უთხრა უარი,
ყველას გვეყოფა
მიწა, წყალი, შეშა, ბუხარი
სხვა რომ არ იყოს,
ერთი არის ჩვენი უფალი.
ქართველი ძმაო,
ნუ ხარ... ნუ ხარ ასე მწუხარი!

ერთი ეს ქიპაც ამივსე,
კიდევ ერთი მაქვს სათქმელი,
ღმერთო, ის ხანა მალისსე,
ქართველს არ ჰკლავდეს ქართველი.
ყოველ დაბადების დღეს
დღესიდან
საჩუქარს ნუ ელი,
რადგან ამ დღეს
მან სიცოცხლე გაჩუქა.

კიდევ ერთი გეგმავლობა...

ამა წლის 22 ივნისს, ბალანჩი-
ვადის ქუჩაზე, რამდენიმე ახალგა-
ზრდამ, სრულიად უაზრო შელა-
პარაკების გამო, დანის გულში ჩა-
რტყმით მომიკლა ძმა, თსუ-ს III
კურსის სტუდენტი, 22 წლის კანა
შარაშიძე, რომელიც იმ დროს იყო
სრულიად მარტო.
საქმე ძიებაშია და ვიცი, რომ
ყოველგვარი სუბიექტური და ობ-
იექტური მოსაზრება პრესისაგან
შორს უნდა განიხილებოდეს. მე
არც ვაპირებ ამ შემთხვევაზე ფაქ-
ტის კონკრეტულ მომენტებზე
შეჩერებას. არც ის მინდა, რომ
გამომძიებლის როლში აღმოვჩნდე
და არც ის, რომ მეოთხეულში სენ-

ტიმენტალური გრძნობები აღძვრა.
ამ წერილის წერისას მიზანი ერთი
მაქვს — მოვითხოვ ყველასაგან
საქმის კემპარიტი და ობიექტური
განხილვა.
დღესდღეობით ასეთი დანაშაუ-
ლობები იმდენად ხშირია, რომ
საზოგადოება ნაკლებად ან საერ-
თოდ აღარ რეაგირებს ამგვარ ფა-
ქტებზე. თუ ადრე გველელობას
შეეძლო მთელი თბილისი აფეთ-
ქიანებინა, დღეს ასეთი ტრაგედი-
ები ყოველდღიურად ხდება და
არც ყველაზე საშინელია, ხალხი
თითქმის შეიგუა ყველაფერს.
მე პირველი არა ვარ და, სამ-
წუხაროდ, არც ბოლო ვიქნები იმ

პირისუფალთა სიაში, რომელთა
რიცხვით ღირსიღე ოზრდება. გა-
მოსავალი კი არასაიდან ჩანს და
ყველაზე საგალოო ის არის, რომ
დღესდღეობით არსებობენ ისეთი
ადამიანები, რომლებიც შეუგნებ-
ლად თუ შეგნებულად ხელს აფა-
რებენ დამნაშავეებს. თუ ასე გა-
გრძელდა, სულ მალე ყოველი მე-
ორე ახალგაზრდა ან მკვლელობა
იქნება ან მოკლული. ისევე თქვი-
ნე შეიღებოს, თქვენი ძმების, თქვე-
ნი მეგობრების სიცოცხლის გალა-
სარჩენად გთხოვთ რეაგირების
გარეშე ნუ დატოვებთ ამ ამბავს.
თუ ვინმემ იცით რაიმე, ან შე-
მთხვევით შეეცნაოთ ტრაგედიის,
გამოიჩინეთ გულისხმიერება და
ნუ გაჩუქდებით... ეს ხომ მარტო
ჩემი ოჯახის ტრაგედია არ არის.

ნინო შარაშიძე

